

MALALTIES DEL CONILL DE BOSC (*Oryctolagus cuniculus*)

▲ Conill de bosc mort pel virus de la malaltia vírica hemorràgica en el qual s'observa el morro tacat de sang.

Autors: Santiago Lavín, Encarnación Casas, Gregorio Mentaberre e Ignacio Marco.

Adreça dels autors: Servei d'Ecopatologia de Fauna Salvatge. Facultat de Veterinària, Universitat Autònoma de Barcelona. 08193-Bellaterra, Barcelona.

MALALTIES DEL CONILL DE BOSC (*Oryctolagus cuniculus*)

Les dues malalties que tenen més repercussió en les poblacions de conill de bosc avui dia són la mixomatosi i malaltia vírica hemorràgica.

MIXOMATOSI

El procés es va descriure per primer cop a l'Uruguai el 1898, en observar dos anys abans una epidèmia en conills domèstics importats d'Europa.

El 1950, el virus es va introduir deliberadament a Austràlia per controlar la població de conills que estava causant problemes enormes en els cultius. El 1952, amb les mateixes finalitats, el virus es va introduir a França. A partir d'aquesta primera infecció, la malaltia es va estendre per Europa. A Espanya es

va descriure per primer cop el 1954.

En els animals morts i a temperatura ambient, pot sobreviure durant 250 dies. Normalment, apareix cada any amb caràcter estacional, eliminant en moltes zones la majoria dels conills que es veuen durant i després de la reproducció. Hi ha una punta de mortalitat durant l'estiu-tardor (associada a la presència de mosquits) i una altra punta de mortalitat durant l'hivern (associada a la transmissió per puces al cau) La transmissió es produeix per contacte directe (inhalació) i indirecte (picada

"La transmissió es produeix per contacte directe (inhalació) i indirecte (picada de mosquits i puces)."

de mosquits i puces). Les puces semblen ser les responsables del manteniment de la malaltia entre brots i, els mosquits, els qui escampen el procés. Els animals joves són més susceptibles que els adults. En un estudi fet a Aragó es va observar que la malaltia causa una mortalitat del 40-50% dels joves.

El període d'incubació és de 2 a 8 dies. El quadre clínic més característic és l'edema i la congestió de les parpelles. Després, s'observa edema i inflamació en la regió ano-genital. La forma crònica es caracteritza per l'aparició de nòduls cutanis, principalment al cap, que estan coberts per petites crostes. Els animals moren entre 12 i 21 dies després de la infecció.

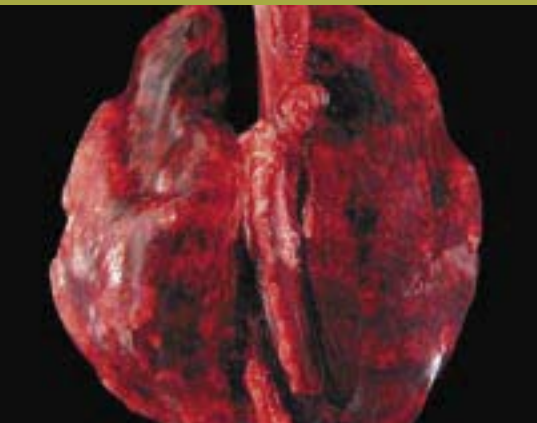
Les vacunes que hi ha al mercat són eficaces, però només protegeixen el conill vacunat, no la descendència. La vacunació amb vacuna homòloga dels individus joves evita pràcticament la mortalitat, situació que no queda tan clara pel que fa als adults. També, el tractament dels caus amb insecticides disminueix la mortalitat, però aquest tractament pot alterar l'equilibri d'altres espècies d'invertebrades amb conseqüències impredecibles.

Amb el temps els conills han desenvolupat una determinada resistència genètica, la qual cosa s'ha traduït en una recuperació gradual de l'espècie en moltes zones. Això justifica perquè les repoblacions incontrolades realitzades

"Les repoblacions incontrolades realitzades amb conills d'altres zones geogràfiques poden ser més perjudicials que beneficioses."

▲ Conill de bosc afectat pel virus de la mixomatosi que presenta blefaritis i secreció mucopurulenta a l'ull.

▲ Pulmó d'un conill de bosc mort pel virus de la malaltia vírica hemorràgica en el qual s'observa congestió i hemorràgies.

▲ Inflamació en la regió ano-genital.

amb conills d'altres zones geogràfiques poden ser més perjudicials que beneficioses.

Molts caçadors pensen que si repoblen amb conills que procedeixen de llocs on les densitats són elevades, aconseguiran el mateix efecte en el vedat. Però això no només no és cert la major part de vegades, sinó que podem aconseguir l'efecte contrari, és a dir, que disminueixi la població encara més. Per una banda, els conills que es porten d'aquestes zones estan adaptats a una soca de virus determinada i quan els posem en contacte amb una soca nova per a la qual no tenen defenses, molts cops moren. Per una altra banda, els conills que habitaven al nostre vedat, es poden infectar per soques noves de virus, per a la qual no tenen defenses, i es pot produir un brot de malaltia.

MALALTIA VÍRICA HEMORRÀGICA

Molt contagiosa, que només afecta el conill europeu tant domèstic com de bosc. El procés es va descriure per primer cop a la Xina el 1984 i es va estendre per pràcticament tots els països del món.

A Espanya, la malaltia es va observar per primer cop la primavera del 1988 en conills domèstics i al cap de poc, en els de bosc. Des d'aleshores, s'han produït brots pràcticament a totes les regions espanyoles, causant aparentment una mortalitat cada vegada menor, situació que s'ha de comprovar mitjançant la realització d'estudis científics.

A temperatura ambient resisteix 4-6 setmanes. La transmissió es fa per contacte directe amb animals infectats i contacte indirecte (transmès per persones, aus, rosegadors, mitjans de transport, aigua, etc.). Els conills poden eliminar el virus a través de l'orina i els excrements fins a 4 setmanes després d'infectar-se. La infecció s'esdevé per via oral, nasal o conjuntival.

"El procés normalment apareix entre els mesos d'octubre i principi de maig."

El procés normalment apareix entre els mesos d'octubre i principi de maig. Les epizooties solen durar de 4 a 5 setmanes. Quan el procés apareix entre els mesos de desembre i febrer, la mortalitat es produeix sobretot en animals adults i en els llogorons que perden els progenitors. Tanmateix, quan el brot es produeix durant el mes de març, hi ha una gran mortalitat entre els individus joves.

Encara no se sap amb seguretat com el virus persisteix d'un any a un altre, tot i que es pensa que el pot fer a partir de conills portadors. Una altra hipòtesi és que pot romandre en els cadàvers momificats en l'interior del cau durant tot l'any.

El període d'incubació és només d'1 a 3 dies. La malaltia es caracteritza per la mort sobtada sense l'aparició de símptomes, tot i que sovint s'observa el morro tacat de sang i, en alguns casos, es recuperen. Les lesions es caracteritzen per hemorràgies en diversos òrgans, amb alteracions degeneratives i necròtiques al fetge.

El factor que més clarament ha condicionat l'impacte inicial de la malaltia i també la seva evolució posterior, és l'hàbitat.

La vacunació és molt eficaç, però en epidemiologia se sap que per crear una barrera realment eficaç contra una malaltia, cal vacunar entre el 70% i el 100% dels animals.

ALTRES MALALTIES

Algunes d'aquestes malalties són: paratuberculosi, coccidiosi, tinya, sarna, infestacions per puces i paparres i intoxicacions. Afecten sobretot els conills que habiten zones en què es fa una agricultura intensiva.

Santiago Lavín, Responsable del Servei d'Ecopatologia de Fauna Salvatge de la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona.